

Dagens ämne är traumatiska skador på tänder.

Från att för inte alltför många år sedan var något som ”inte behöver åtgärdas om hunden inte har ont” har vi kommit längre nu.

Den vanligaste typen av skada är tandfrakturer med öppen pulpa. Hundar har, till skillnad från människa, en förhållandevis tunn emalj. Det behövs inte så stor skada för att pulpan skall öppnas. Pulpan innehåller blodkärl och nerver.

Vid en skada dör den levande vävnaden, går i nekros. Pulpan blir då en kanal med död vävnad. Denna nekrotiska vävnad är förstas en bra grogrund för bakterier. Bakterierna i den döda pulpan kommer, förr eller senare, att sprida sig genom kanalerna i rotspetsen till benvävnaden runt roten. Då kan en böld bildas, en så kallad rotspetsabscess. Infektionen kan visa sig som en svullnad i ansiktet, t.ex under ena ögat.

Så varför ska vi behandla tandfrakturer om hunden inte har symtom?

Vi vet att inflammationen runt rotspetsen kommer att uppstå. Det kan ta kortare eller längre tid, men den kommer. Det svåra med ont eller inte ont är att de flesta hundar är tåliga och anpassar sig till en smärta som kommer gradvis. Som djurägare, eller veterinär för den delen, kan det vara mycket svårt att avgöra om hunden har ont, och det är svårt att fråga den. Det finns säkert hundar som faktiskt inte känner av skadan men har vi, eller vet att vi kommer att få, en inflammation i käkbenet måste vi göra något åt det.

Vilka behandlingsalternativ har vi?

Antibiotikabehandling vid symtom på rotspetsabscess.

Det var tidigare den kanske vanligaste behandlingen. Problemet är att man bara behandlar infektionen utanför tanden/pulpan. Eftersom pulpan är död kommer inte medicineringen åt där. När behandlingen är klar kan bakterierna i den döda pulpan börja ”krypa ut” igen.

Extraktion av den skadade tanden.

Det är det vanligaste. När tanden är borta är problemet borta. Men man skall tänka på att låta någon som har kompetens och utrustning för tandextraktioner utföra ingreppet

Rotfyllning.

Vid en rotfyllning rensas pulpakanalen på den döda vävnaden och ersätts med ett fyllningsmaterial. Detta görs oftast på hörntänderna. På flerrotiga (kindtänder) är det svårt att få bra hållbarhet och för framtänderna är det mest en kosmetisk åtgärd. De flesta hundar klarar sig bra utan hörntänderna också, så där det verkligen är relevant att rotfylla dem är på apportrande jakthundar och tjänstehundar inom polis och militär. Rotfyllda tänder ska följas upp med röntgen då man kan få problem med inflammation runt dessa.

Tandfrakturer utan öppen pulpa, ”emaljskador”.

Dessa behöver oftast inte åtgärdas. Men, det finns små kanaler i tandbenet (dentin) där bakterier kan nå pulpan. Det är därför lämpligt att röntga tanden för att se att det inte finns tecken på inflammation vid rotspetsen och eventuellt lägga på en yttlig lagning.

Missfärgade tänder, ”blåa tänder”, pulpablödning.

Detta uppstår om tanden får ett slag så det uppkommer en blödning i pulpan som missfärgar tanden men den frakturerar inte. Oftast går pulpan i nekros. Jag brukar i de fallen undersöka och röntga tanden. Om hunden inte visar några symtom (tecken på smärta, eller då jag knackar på tanden) och röntgen inte tyder på inflammation vid rotspetsen låter jag den vara. Men man kan resonera olika i de här fallen.

Nedslitna tänder, abrasioner.

Hundar kan genom idogt tuggande slita ned sina tänder. Tennisbollar är en klassiker. Om nedslitningen sker gradvis kan tanden reparera sig själv efterhand med s.k tertiärt dentin. Vid dessa skador undersöker man framför allt genom att känna på ytorna med en sond. Är ytorna hårda och släta så är det inget problem. Det man letar efter är om man kan sondera ned i pulporna, i så fall kan man få rotspetsabscesser som som jag nämnde tidigare.

Leg.vet Per Bransell
Specialist i hundens och kattens sjukdomar
Vettris Falun